

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a lap szellemi részét illető czikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Főpásztori levél,

melyet püspök Urunk ő Nmlga a közelgő negyvennapı böjıt alkalmából kibocsátott.

Az erdélyi püspöki megye tisztelendő papságának és kedves híveinek üdvöt és áldást! Isten végtelen kegyelméből belépünk az egyházi évnek azon időszakába, melyet negyvennapı böjtnek nevezünk, s melyet a mi édes anvánk, a kath. anyaszentegyház Jézus Krisztus példájára és apostoli rendeletből a végre szentelt, hogy papsága és hívei a huseledlektől való megtartóztatás s illetőleg a naponkénti csak egyszeri jóllakás által a polgári és keresztény életben nemcsak szükséges, hanem éppen nélkülözhetetlen önmegtágadás erényében gyakoroltassanak, az alázatosság és bűnbánat útján vezetessenek, indulataikat, szenvedélyeiket s a test bűnös kívánságait könnyeben megfékezhessek, a pusztában 40 napig böjttől Jézus Krisztust a ker. erény és tisztá erkölcsök útján készségesen követhessék, valamint az ő keserves kinszenvedésének, halálának és dicsőséges feltámadásának méltó megünneplésére saját halhatatlan lelkök üdvének szem elöl soha el nem teveszthető érdekében magukat előkészíthessék.

Évszázadokon át szerzett tapasztalás tanusítja, hogy a kik a negyvennapı böjti időszakot e kellemes időt, az üdvnek ezen napjait anyaszentegyházunk törvényei szellemében keresztény buzgósággal kellően felhasználják, a vallásos törekvéseket mindenkor gyámolító isteni kegyelemnek segítségével a keresztény életnek örök üdvöt adó tevékenységében mindig előrehaladtak, a jellemzilárdságban növekedtek és szent reménnyel néztek az örök élet elébe, hol maga az Isten lesz Jézus igaz követőinek nagy jutalma.

E szent törekvésben Krisztusban szeretett papok és hívek! mindnyájatokat buzdítani és megerősíteni főpásztori kedves kötelességem lévén, szeretettel hívom fel figyelmeteket azon kiváló teendőkre, melyekre a böjti időszak alatt vallásos igyekezetünket irányoznunk kell.

1. A negyvennapı böjti időszak a magabaszálás, az önmegtartóztatás s bűnbánat ideje lévén, önként következik, hogy gondosan kerülnünk kell mindazt, mi a böjti időszak céljaival ellenkezik. E tekintetben kötelességünk kerülni a zajos mulatságokat és tánczvigalmakat, melyeket csak vallástalan célzatu emberek rendeztetnek az anyaszentegyház határozott tilalma ellen. Azért említem fel ezt, mert püspökségem rövid ideje alatt már ismételtelen és tisztán kiválóan kath. vidéken is merültek fel ily merényletek a lelkes hívő nép botránkozására. Meg van mindennek az ideje és szomorú dolog lenne nemcsak vallási, hanem nemzeti tekintetben is, ha az anyagi élvezetek utáni kapkodás annyira uralma alá hajtaná az elméket és szíveket, hogy lemondásra és önuralomra képesek ne legyenek. A mérték s határnélküli élvhajzászat homlokegyenest ellenkezik vallási és polgári elhivatásunkkal, mely tőlünk nem önmegtágadást, mérsékletet és indulatainknak a szükséges korlátok között való negartását kívánja, sőt követeli. Folytonos mulatozások utáni vágyakozás és e vágnak minden alkalommal való betöltése, a torkosság és szüntelen vigadozás, soha egy családo:, egy nemzetet sem tettek nagygyá és boldoggá, sőt bizonyos, hogy a családok és nemzetek romlása akkor kezdődött, mikor az önmegtágadás erényéről lemondva, a könnyű és könnyelmű mulatozások és tobzódás sikamlós útjára léptek.

Szíveljük meg azért Krtusban szeretett híveim! hogy a keresztény életnek egyik alaptörvénye az önmegtágadás, a mint az üdvözítő Jézus mondja: „a ki utánam akar jönni, tagadja meg önmagát, és vegye fel keresztjét és kövessen engem.” (Math. 16 34.) Ezen önmegtágadás útján akar minket dicső anyaszentegyházunk a böjti időszak alatt vezetni, — midőn a huseledeltől való megtartóztatást, a mértékletességet, s a mulatozások elkerülését lelkünkre köti; nem örömtelen feladat ez, sőt éppen ezen intézkedés lelkiismeretes teljesítése vezet azon lelki örömhöz, melybe a keserűségnek semmi ize nem vegyül, mert Istenhez vezet, Isten kegyelméből merit és Is-

tennel, a legtisztább boldogságban egyesül. Nem is teljesíthetetlen a böjti-fegyelem a Jézust igazán szerető szivekre nézve. Azon tudat, hogy Jézus példáját követjük, a 40 napi böjt megtartása által, hogy halhatatlan lelkünk örök üdvét munkáljuk, hogy böjtölés és önmegtartóztatás által azoknak nyomdokaiba lépünk, kik Isten választottai és az emberi nemzetnek diszei és jóltevői lettek, könnyűvé fogja nekünk az egyház szent czélu parancsolatjának megtartását tenni.

Különbön azokra nézve, kik a böjt szoros megtartásában kor, betegség, nehéz testi munka, a böjti eledel drágasága vagy más a gyöngéd lelkiismeretben Isten és az egyház előtt igazolható okok miatt akadályozva vannak, szentséges atyánk XIII. Leo pápa Magyarország főpásztorait felhatalmazta, hogy a böjti felmentvény: a szokott feltételek mellett megadhassák. A lelkipásztorok ezen apostoli engedvényről általam már értesítve lévén, a kik e felmentvényben részeshíni óhajtanak, ennek megnyeréséért hozzájuk fordulhatnak.

2. A böjttel a gyakori buzgó imádságot kell összekapcsolnunk. A buzgó imádság a keresztény szívre nézve kétségkívül minden időben öröm és vigasztalás, de bizonyára sokszorosan nagyobb öröm és szükség a 40 napi böjti időszak alatt, mely az egyház által különösen is arra rendeltetett, hogy annak folyamában testünket s lelkünket megszenteljük. Mi által emelkedünk fel könnyebben Istenhez, mi által vonjuk el sikeresebben testünket a bűnös hajlamoktól, mi által tápláljuk bőségesebben lelkünket az istenességben, mint a gyakori és buzgó ima által? Valamint a hold telik és fogy a mint a naphoz közeledik vagy tőle távozik: ugy gyarapodik és fogy az emberi lélek, a mint imáiban Istenhez közeledik, vagy ima nélkül tőle távozik. És valamint igaz, hogy bölcsbebbé és jobbakká válunk, ha bölcs és jó emberekkel társalunk: ugy bizonyos, hogy mennél gyakrabban társalunk az örök bölcsességi és jósaгу Istennel imáink által, annál nagyobb előhaladást teszünk az erények és erkölcsök tisztaságában és áldásában. A gyakoribb és buzgó imádság által elménkben megvilágosítottunk, a jobban megerősödünk, üdvös bűnbánatra s a szívnek tisztaságára vezetettünk, s általa a lelki nyugalom azon révpartjába jutunk, melyet megingatni soha senki nem fog. Ha Szt Pál apostol (Tessal 5, 17, 18.) lelkünkre köti, hogy „szüntelen imádkozunk, mindenben hálát adjunk, mert ez az Isten akarata Krisztus Jézusban mindnyájunk iránt,“ — ha Tóbiás könyvében (4. r. 20. v.) felszólítottunk: „minden időben áldjad az Istent, és kérjed őt, hogy utaidat igazgassa és minden tanácsaid ő benne maradjanak,“ — ha maga az üdvözítő Jézus mondja (Luc. 18, 1.) „szükség mindenkor imádkozni és meg nem szünni“: akkor bizonyára a 40 napi böjti időszak azon legalkalmasabb időköz, melyet kiválóan az imádságnak kell szentelnünk, hogy az anyaszentegyház szándékának és saját lelkünk szükségletének eleget tegyünk. Jézus a pusztában 40 napig böjtölt és imádkozott. Jézus kinszenvedése előestéjén „tanítványaival az olajfák hegyére ment és a halállal tusakodván, hosszasabban imádkozott s midőn az imádkozásból felkelt és tanítványait aluvata találta, mondá nekik: mit alusztok? keljete fel, imád-

kozzatok, hogy kísértetbe ne essetek.“ (Luc. 22.) Ime az üdvözítő Jézus Krisztusnak példája, melyet az anyaszentegyház főleg a böjti időszak alatt szemünk elé tár és lelkünkre köt, hogy mi is hasonlóul cselekedjünk. Hasonnát minket az üdvözítő Jézusnak ezen példája. Imádkozunk a böjti időszak alatt minél gyakrabban és minél buzgóbban, imádkozunk, hogy bűneink megismerésére s megutalására serkentessünk, imádkozunk, hogy bűneinket töredelmesen meggyónhassuk, igaz penitentiát tarthassunk és az oltári szentség felvételének áldásaiban részesülhessünk, imádkozunk, hogy kísértetbe ne essünk, imádkozunk, hogy szent hitünk áldásaiban neveddjünk és magunknak az égben soha el nem muló kincseket szerezzünk.

3. A böjti időszak alatt nemcsak a böjt és imádság gyakorlását, hanem az alamizsnálkodást is kívánjátólunk a kath. anvaszentegyház. Tóbiás könyvében (12. 8.) olvassuk: „jó az imádság a böjttel és alamizsnával inkább, mint az arany kincs gyűjtése“

Szt Leo pápa az ötödik század elején azt írta: „három dolog az, mi legfőképen tartozik a vallási cselekvényekhez: az imádság, böjt, és alamizsnálkodás, melyek alkalmazására ugyan minden idő alkalmas, de leginkább ama 40 napi böjtnél időszakában kell azokat gyakorolnunk, melyet apostoli hagyomány megszentelt.“

A kath. anvaszentegyháznak ősidőkori fegyelmi törvénye — miként azt egy nagynevű egyházi író (Lonovits Archaeologia I. köt. 185. 186. l.) fejtegeti — kötelességül tevő a hiveknek, hogy a böjtöt tehetségükhöz képest alamizsnával párosítsák, különösen pedig, hogy a mit a böjti szűkebb élelmezés mellett megtakarítunk, azt a szegények táplálására fordítsuk, a kik pedig a böjtölés alól felmentettek, azok ebbeli kötelességeket bővebb alamizsnálkodásokkal pótolják s megváltják, különösen az irgalmasság és alamizsnálkodás azon nemét gyakorolván, mely a tudatlanok oktatásában, a tévelygők jó utra térítésében, az ellenségeinkkel való kiengesztelődésben, a sérelmek megbocsátásában, az éhezők táplálásában nyilvánulni szokott

Ha ezen üdvös böjti fegyelemnek indokait keressük, azokat következőkben fogjuk találni.

a) az üdvözítő Jézus a legnagyobb irgalmasságot cselekedte velünk, midőn emberi testet vett magára, tanításaival felvilágosított, kinszenvedése és halála által a keresztfán a bűn, az örök halál és kárhozattól megmentett; isteni alamizsna, az örök isteni könyörületességnek tanúsítása volt az mindnyájunkra nézve, melynek méltó s hálás megünneplésére minket az anyaszentegyház kiválóan a böjti időszak alatt utasít és kötelez; valjon hát méltóan ünnepelelnök-e mi a böjt alatt Jézus örök irgalmasságának ezen isteni nyilvánítását, ha mi szívünk könyörületet érzetét felebarátunk elől elzáránk? bizonyára nem! mert a szeretet törvénye, mely minket az Istent szeretni kötelez, arra is kötelez, hogy felebarátunkat is szeressük s iránta, testi és lelki bajaiban, könyörületességgel viseltessünk.

b) a böjti időszak kiválóan a bűnbánat és megtérésnek időszaka lévén, önként következik, hogy a bűnbánatnak az Isten és felebarátunk iránti szeretetben s e szeretetnél fogva az irgalmasságban is kell nyilatkozni;

miként is várhatnánk Istentől irgalmat és bocsánatot, ha mi irgalmasok nem vagyunk tévelygő vagy szűkölködő felebarátunk iránt? Azért írja aranyzáju szt János: „Isten mondja, irgalmasságot akarok. Ki Istennek nem adja neki azt, a mit ő akar, az azt akarja, hogy Isten ne adja neki azt, a mit ő kíván. Irgalmasságot akarok ő ember! emberi irgalmat kíván, hogy azért cserébe isteni irgalmat adjon. Az égben irgalom van, melyhez mi az irgalmasság cselekedeteivel juthatunk.“ (serm. 8 de jejunio.)

c) ha a kath. anyaszentegyház bőjti fegyelme azt rendeli, hogy az imádság- és bőjthez az alamizsnálkodást csatoljuk, saját érdekünkben teszi azt; a ki ma gazdag, az holnap szegény, a ki ma bővelkedő, az lehet holnap szűkölködő; senki sem biztos arról, hogy a gazdagság és jólét magaslatáról nem fog a szegénység és nyomorúság örvényébe leesni! ah! akkor megfogja érteni: mit tesz az, ha az életben szegénységgel küzdünk és elhagyatva állunk, akkor érezni fogja, mily égi jótétemény az, ha nyomorúsága enyhítésére az irgalomnak keze feléje fordul s bánatos életébe a könyörületességnek áldott vizasztalását hozza. Nagy áldás az örömet nyújtott alamizsna a szűkölködőkre nézve: de higyjétek meg, még nagyobb áldás és érdem arra nézve, ki azt Isten nevében szívesen adta; az az „Isten fizesse,“ melyet a felsegélt szűkölködő utána mond, Isten előtt meghallgatatlanul maradni soha sem fog

A mindenható Ur Isten, ki minket szent Fia, az ur Jézus által az örök boldogságra hívott, segítsen meg isteni kegyelmével, hogy a bőjti időszakot üdvösen eltölthessük. Az ő áldása legyen mindnyájunkkal most és mind örökkön örökké. Amen.

Kelt Károlyfehérvárrt, 1885. jan. 31-én.

+ **Ferencz,**
püspök.

T Á R C Z A.

Szép Ilka,

vagy az erény jutalma.

(Folyt.)

Az idő gyorsan reppent tovább. A bájos Ilka is tanulmányait kitünő eredménnyel végezte. Most már egészen édes anyja vette át a kedves leánykát és — mint szeme fényét védve, — oktatta tovább a női erényekben és gazdasszonyi teendőikben.

Sokak előtt feltűnt, hogy Szép Pető uram egyetlen gyermekét még 17-ik évében is, csaknem minden reggel a szomszédvárosba küldi a teljes kantával. De ennek így kellett lenni, hogy leánya találjon minden körülmények között élni. A jó Monika asszony pedig soha sem akart mást, mint amit Pető uram akart. Köztük egész életükben egy ellentmondó szó nem történt.

Monika asszony a hitközségben minden istenes intézménynek és társulatnak, melyet a buzgó plebánus életbe kívánt léptetni, első és főmegalkotója vala.

Ő vala az élő rózsafüzértársulatnak, a Jézus szt. szíve társulatának, a legméltóságosabb oltári szentség

imádása társulatának; a halotti társulatnak; a szegényeket, árvákat, elaggodtakat és betegeket ápoló társulatoknak elnöke és éltető lelke.

Míg ezen hitközségben a jó Monika asszony és Szép Pető uram családja, addig a szomszéd kis városban a hitélet fenntartó leike az n. grófi család vala. Avagy kitudná hüen ecsetelni azt a jótéteményt, melyet e kisváros polgársága, személy és valláskülömbőség nélkül ezen ősrégi, tiszta katolikus grófi család kegyéből századokon át élvezett? Ezt leírni nem kísértem meg. — Ismeri ezt nemcsak a kisváros, hanem az egész vidék. Ismerik utolsó fisarját, az ifju József grófot, ő minden magasztos tény végzésében ott vala, hol azt Isten dicsősége és a szenvedő emberiség jóléte megkíváná.

Isten ujjá övéiben egyidőben és oly módon munkálkodik, mintha ezek egy varázsütésre teljesítenék magasztas küldetésöket.

Igy történt ez Monika asszony és az ifju József gróffal, kik ismerhették egymást, de nem találkoztak egymással egyebütt, mint az irgalom tényeinek gyakorlásában, vagy a keresztény türelemben, melylyel a világ fiainak gunyolódásait elviselék. A jó Monika az irgalom cselekedeteinek gyakorlását csak leánya előtt nem titkolta el. — Míg ellenben a segélyben részesültek sem tudták honnan jön a segély.

A jó Ilka édes anyja mellett napról-napra haladt korban, erényekben és szeretetben Isten és emberek előtt. Egészen örökölte édes anyja szívjóságát és gyakorolta erényeit. Egyet azonban nem tett. Édes anyja tudta és akarata nélkül, — mint ezt a neveletlen rosz gyermekek szokták tenni, — semmihez nem nyult és senkinek semmit nem adott.

Ilka már kész leány kezdett lenni, de azért nem szégyelte naponkint a tejes kantával a városba sétálni. — Utközben csaknem minden nap találkozott az ifju gróffal, ki mély tekinteteket vetett a fürgé lánykára, a mint habzó lován mellette szélkönnyűséggel ellovagolt.

A fiatal gróf mintegy 28 éves lehet. Daliás magas termete, szelid nyájas tekintete tiszteletet és kedveséget kölcsönzének neki. Lángoló szemeiből szeretet, gyöngédség és kifejezhetlen jószág ragyogott ki, Méltóság-teljes alakját még vonzóbbá tették: a szökébe hajló bajusz, szakál és csinosan viselt hajfürtök.

Ilka is nem egyszer bámulta meg az ügyes lovagot.

Lujza már teljesen kifejlett leány lett. Szépsége hódított, de ő is könnyen hódolt a szép előtt. Az ifju kikelet első virágai már buján nyíltak. Lujza ezidőtől már csak gyéren és számításból vala Ilkának utitársa a városig és vissza, s ekkor is hogsokat lásson és látszaszék. A sziv romlottságának jeleit már-már: nem igen lehet elpalástolni. A figyelmes Mónika, noha nem félt, hogy Ilka a Lujzával való társalgás miatt eltéved, de még is jobban szereté, ha kimarad Ilkának a Lujzával való társalgása a családon kívül. Annyival is inkább, mert ő jól ismerte Lujza családját, viszonyait, neveltetése hiányait, ferde és könnyelmű gondolkodás módját, viseletét stb. Az utóbbi időben pedig már fülébe jutának a rosz hírek, melyeket ő már előre sejtett.

Ezért kimondhatatlanul fájt a jó Monika szíve, de viláért el nem árulta, hogy mindezekről tudomással bír,

hanem mindenkép azon volt, hogy a testileg szép, de lelkileg megromlott Lujzát megmentse. Azért alkalmat nyújtott neki, hogy Ilkával szorosabb barátságban legyen és valamikép őt ennek ürügye alatt a kárhozot örvényéből kiragadjá.

Igen gyakran a külső szépség a lélekrovására van, és épen ellentéte a belső szépségnek. — Az emberek pedig nagyon tévesen a külszin után szoktak itélni. Isten azonban a sziveket nézi.

Pető uram, mint ritka szorgalmas gazda, naponkint gazdaságával és Isten iránti napi kötelmeinek végzésével volt elfoglalva. Emellett, mint páratlan becsületes és megbízható ember a községben is mindég, vagy egyik, vagy másik hivatalal volt megtisztelve. — Nagyon lelkiismeretes és példányszerű ember vala. A hivataloskodás többnyire egészségének és családi előmenetelének kárára volt. De ha megvolt győződve, hogy ebből az egyeseknek, vagy a községnek legparányibb haszna van, még önfeláldozással is teljesítette kötelességeit.

(Folyt köv.)

KALÁSZAT.

— A tudomány mezején. —

VI.

Theophrastus: „A természet a szarvasoknak és varjúknak hosszú életet adott, holott ezekre nézve az életnek kevés, vagy semmi becsé sincs; ellenben az emberek a tudás magas tetejét alig pillanthatják meg, s anélkül, hogy azt csak meg is közelíthetnék, meghalnak. (Cicero tusc. 3. 28.)

Aristippus kérdezte: Mivel mulnák felül a bölcsék a többi embereket? „Azzal, — úgy mond, — hogy ha szinte semmi törvény nem is volna, ők még is úgy élnének, mintha világ kezdetétől fogva s spártai törvények között éltek volna.“

Élesen gúnyolá Diogenes a megaraiak együgyűségét, kik gyermekeiket semmi művészetben nem oktatták, barmaikat pedig nagy szorgalommal gondozták. — „Inkább akarnék, — úgy mond, — a Megaraiak juha, mint azoknak fia lenni.“

Midőn szemérehánynak Aristippusnak, hogy földje elromlott, így válaszolt: „Sokkal jobb hogy a föld én miattam, mint én a föld miatt vesszek el.“

Aristoteles kérdezte: Mi volna legnehezebb az életben? „Elhallgatni, — úgy mond, — azokat, a miket nem kellene soha mondani.“

Az alkalmat a régiek hosszú üstökkel festették, de feje hátsó részét kopaszra rajzolták. — Ne bocsássuk el nyomtalanul a jóra vezető alkalmat — hanem a mint az irás mondja: „Aron is vegyük meg“ — mert ha fonott üstököket kikapta kezünkől, — a fej hátsó részén nem lesz többé, mibe kapaszkodnunk!

Zeno: „Semminek nagyobb szűkébe nem vagyunk mint az időnek.“ Midőn kérdeznék Zenot, hogy miben áll a philosophia? „Abban, — úgy mond, — hogy tudja az ember minden dolognak az idejét.“

Seneca: „Nem élni jó; hanem jólélni; a bölcs él a mennyit kell, nem a mennyit lehet; elébb halni meg vagy később, a dologra nem tartozik, jól halni meg vagy rosszul, ez a dologra tartozik.“ (Epist 70.)

„Valamint a halak és madarak nem ismerik az időt, melyben háló vagy tör által megfogatnak, épen úgy a legöregebb ember se tudja kiszámítani mit hoz a jövő.“ (Plato.)

Koródy Endre.

KISEBBKOZLEMÉNYEK.

— **HETI KÖRSZEMLE. Itthon.** A budget törvényjavaslatok mind letárgyaltattak, végül a kormánynak meg lett a bizalom szavazva az egyes költségvetések realizálására. Van 32 millió deficit, no de más okoknak még több van. . . . Tisza miniszterelnök ur beisméri, hogy politikai hitvallást lehet, sőt kell változtatni. — Ugron G. és Csanádi S. felhózzák, hogy a 75-ik évben még a közjogi ellenzéki vezérből minden külön vánterület nélkül, hogyan lett Tisza exciája miniszterelnök? . . . **A főrendiházra vonatkozó** reformtörvényjavaslat melyet a különböző pártok már megvitattak már plenum előtt van. Ellene szólni fognak tömegesen, mellette is igen a kisebb celebritások közül. A közönség is hatalmasan érdeklődik, minden karzat recsegésig telítve van. Az erdélyi ágostai evangélikus egyház consistoriuma kérvényt adott be a képviselőházhoz, kérvén szerénysége számára is egy picziny zugot a felsőházban. . . . Hát a rabbik miért nem kérelmeznek, hisz hagyma nélkül rosz a rántás.

— **Ausztria.** A képviselőházban ki lett mondva, hogy a káros hatású zsidó börtöket — habár egyelőre kicsiny mértékben — de meg fogják adóztatni. **A papi kongrua** kérdése úgy látszik a papság tetemes javára fog megoldatni.

— **Belgium.** A kamara három évre meghosszabbította az idegenek kiutasítására vonatkozó törvényt, a kormány felhatalmaztatott arra nézve, hogy döntsön egyes esetekben, minő vétségek és büntetésekért utasíthatók ki Belga területéről az idegenek?

— **Franciaország** kinlódik Chinában, Clotild országát pedig otthon az anarchisták terrorizálják. Közlebről Párisban mint sáskasereg lepték meg az operatért és a boulevardokat az anarchisták, roppant bajba került a rendőrségnek meg a katonaságnak ezeket szétosztlatni.

— **Svájcz.** A római szentszék és szövetség-tanács között létrejött konvencio üdvös gyümölcsöket kezd teremni, a radikális kantonok csak amugy húzódnak vissza a culturharc síkamlós teréről.

— **Olaszország.** Ezek beugrottak az afrikai actióba, a fényes porta tiltakozását fejezvé ki felszóllította, hogy csapatjait vonja vissza a vörös tenger öbleiből. Kérdés lesz-e eredménye e felszólításnak?

— **Angolország.** Szudán erőssége Khartum elcsétt, az angolok állása kényelmetlen. Különben kimondhatjuk: Albion már is erősen elhatalmasodott, s ha mindenütt nagy szeszencsége lenne, ma-holnap gondolkodóba ejtené a vén Európát.

— **XLI. Választmányi gyűlés** tartatott 1885. január 17. és 25. napjain. Jelenvoltak; Dr. Tódor J. alelnök, Nagy I. kanonok, Szabó I., Straubert Ö., Dr. Szuchy B., Avéd J., Könczey S., Takó J., Dr. Veress F., választ-

mányi tagok: Fogarasi J. pénztárnok, Dr. Cserni B. elnök, Légárd J. Benedek J., Haydn H. rendes tagok és Pál I. titkár.

1. A legközelebbi két gyűlés jegyzőkönyve a szokott módon észrevétel nélkül hitelesítették.

2. Aelnök jelenti, hogy Zlámál Agoston paptársunk és Butyka Sándor püspöki aktuárius urak rendes tagokul óhajtának a társulatba lépni. — Örvendetes tudomásul vétetik, Zlámál ur a II-ik, Butyka ur pedig az I. szakosztályba igttattatik és az erről szóló diszokmány nekik kiadatni rendeltetik.

3. Aelnök jelenti, hogy Csucsai József, Apostol Alajos és Ollé Elek a társulattól minden tekintetben kilépni akarnak. — Miután kilépések szabályaink szemelött tartásával történik, tudomásul vétetik

4. Az előbbivel kapcsolatosan indítványoztatik, hogy mindazok kik tagsági idejük alatt még semmi tagsági díjat nem fizettek, az eddigi követelések fentartásával a társulati tagok sorából törültsenek. — Az indítvány elfogadtatik, s annak kivételére az elnökség a pénztári hivattal felhatalmaztatik.

5. Tekintettel a XXXIX. gyűlés jegyzőkönyvének 7. pontjára Avéd J. betereszti a következő jegyzőkönyvet: Jegyzőkönyv mely felvétellett 1885. január 17. az erd. r. k. irodalmi társulat természettudományi szakosztályának alakuló gyűléséről. Jelenvoltak: Avéd J., Szentmiklósi J., és dr. Cserni B. Elnöklő Avéd felhívja a szakosztályt alakulásra, — illetőleg elnök és jegyző választásra. A jelenlevő tagok határozatlag kimondják, hogy miután a szakosztályba csak 4 belső tag van beiratkozva, a szakosztályt megalakítani célszerűnek nem tartják, hanem indítványozzák, hogy addig, míg több belső tagja lehet a szakosztálynak, csatoltassék egy másik szakosztályhoz.

— Kapcsolatosan ezen jelentéssel a választmány kimondja, hogy mivel a szakosztály működését ugyis csak az együttes szakosztályi gyűlésekben fejtheti ki; semmi sem akadályozza megalakulásában, sőt ez szükséges is a hozzá átteendő szakmunkákkal való elbánás végett.

6. Pál I. mint a II. szakosztály elnöke megteszi jelentését Kovács Gyárfás Csanád vitéz czimű történeti elbeszélése felett. A rozsz keresztény, ravasz Ohtom Csanád vitézt, — ki udvarában mint sz. István keze a béke mellett tartózkodék s ott a kereszténységből a pogányságba — ennek nemzethatalmasító ereje mellett rajongva visszatért, királyi rokona és ura ellen lázítja, mint a kizemetet a kereszténység által megrontotta. Csanád az önmagával való hosszas tépelődés között észreveszi, hogy Ohtomnál élete ellen cselet hánynak, menekül és egyenesen a királyhoz fordul, ki előtt vallási kételyeit feltárja a nélkül, hogy kitétet megismertetné, a király által hitében megerősítve s nevét is felfedve, lelkesülten ajánlja fel karját a király és kereszténység védelmére, mit is ez örömmel fogad el, az Ohtom elleni háboruban a fővezérség Csanádra bizatik és ő dicső diadalt arat. — A tartalom egyes részei által többféle eszmét találunk kifejezve, melyek mindenikével a modern felfogás ellen harcol, úgy hogy az ismeretes történeti esemény csak háttérül szolgál a divatos eszmék ellen való disputációhoz, de a főeszmé az egészben kétségkívül a kereszténység nemzet fentartó ereje a pogánysággal szemben, mit

főkép a király és Csanád között lefolyt párbeszédben akar feltüntetni, miáltal a különben is érdekes történeti eseménynek még általánosabb érdeket kölcsönöz, ha párbeszédeinek az értekezéshez közeledő és ellapuló szélességével nem is tud kellő elevenséget adni az amugy is nagyon ismert körben mozgó és költői elemeket teljesen nélkülöző történeti elbeszéléseknek. Egészben véve nemcsak rendes tagsági dolgozatul, de a lapban való közzétételre is ajánltatik.

— A választmány a szakosztály jelentését tudomásul veszi és a kérdéses munkát a szerkesztőséghez átteszi alkalomadtán való felhasználás végett.

7. Aelnök jelenti, hogy a kütüzött pályázat ideje folyó évi januárius 1-vel lejárván a rendes időn belül kellő formában 4 pályamű érkezett be, miket a választmánynak további intézkedés végett által ad.

— A választmány, mivel a munkák a kiválmaknak megfelelő alakban jöttek be, pályaműveknek mind a 4-et elfogadja és fölöttök való véleményves jelentéstételt végett egy háromtagu bizottságot alakít. Ezen bizottságba a titkos szavazat utján beérkezett 12 czédula után szavazat többséggel megválasztattak Dr. Tódor J., Dr. Szuchy B. és Pál I.

8. Aelnök jelenti, hogy Szabó Gy. munkácskájá „A legelső kötelesség“ czimvel 3000 példányban egy ivnyi terjedelemmel társulatunk kiadásaként megjelent, ára 5 krban állapított meg s elárúsítása kedvező siker mellett most van folyamatban. — A jelentés tudomásul vétetik. —

9) Aelnök bemutatja Józsa Sándor gy. ditrói tanító levelét, hogy Csikmegvének általa készített fali térképét tiszteletdíjért hajlandó a társulatnak kiadás végett átadni. — A választmány az ajánlatot nem fogadja el, mert a megyéknek térképei használható alakban egyenkint is már megjelenvén, a társulat nem remélheti ezen egyetlen megye térképének anyagi kár nélkül való elárúsítását.

10. Aelnök jelenti, hogy az óvadék letétetvén, a lap ezután szélesebb körben mozoghat, mi annak nagyobb élénkséget, s a társulatnak újabb lendületet adhat. — A jelentés örvendetes tudomásul vétetik, a püspök ur őnmának az óvadék kieszközlése, az aelnöknek a munkában való fáradhatatlan buzgalmaért hálás köszönet nyilváníttatik.

11. Az állandó számvizsgáló bizottság megteszi jelentését, a mint következik:

Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat számadásait 1884-ik évről átvizsgálván, kütünt, hogy a pénztári állás 1885 évre a következő: a) Takarékpénztári könyvecskében 423 frt 78 kr. b) Pályázati alapon 31 frt. Tehát készpénzben 454 frt 78 kr. c) Tagsági s előfizetői hátralékokban 815 frt 45 kr. — Ami a passivákat illeti: a) Tartozás az alaptökének, hogy az 1351 forintra legyen kiegészítve 896 frt 22 kr. b) Hátralékban levő nyomtatási költség a „Közművelődésre“ 233 frt. c) Hátralékban a postabélyegekért 2 frt 89 kr. Összesen passivum 1132 frt 11 kr. Melyek így lévén, számadó pénztárnok s elnök urak a fenn kitétt évre nézve a további számadás terhe alóli felmentésre ajánltanak. Gyulafehérvárrt, 1885. január 18-án. Dr. Szuchy Béla számvizsgáló tag. Takó. J.

— A választmány a jelentést megdöbbenve veszi tudomásul.

12. A fennebbi ügyvel kapcsolatosan Dr. Cserni a következő indítványt adja be a pénztár jó karba hozása végett: Tekintettel az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat jelenlegi sanyaru állapotára, melynél fogva ezen rom. kath. társulat életben maradására kétség válhatik. — tekintettel ezzel szemben azon nemes és magaszatos célra, melyet e társulat jó irányu, katolikus szellemben irt közlönye a „Közművelődés“ által elérni ügyvezik s tekintettel végre arra is, hogy e lap kiadása már 8 év óta élet-halál küzdelmeibe került a kiadóknak, batorkodóan következő indítványomat a tisztelt választmány elé terjesztem; u. m.:

1. Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat első sorban az erdélyi püspök nms. Lőnhart Ferencz ur ő Excellentiájának legmélyebb hódolatát és legforróbb köszönetét nyilvánítja az eddigi kegyes pártfogásáért és bőkezű segélyezéséért s ezen hányalvánitáshoz csatolja egyuttal azon alázatos kérését is, hogy ő Excellentiája ezental is boldogítsa a társulatot kegyessége és magas pártfogása által.

2. Kéressék fel a mltságos és ftdő károlyfehérvári székes káptalan, miszerint tekintetbe vevén azt, hogy a magyarországi káptalanok közül többen mint az esztergomi, egri, kalocsai, nagyvárad, rozsnyói és szatmári, valamint több magános urak a rom. kath. irod. társulat alapító tagjaivá lenni kegyeskedtek, hasonlóképen az erd. rom. kath. ügyeket e tekintetben is magas pártfogása alá venni kegyeskedjék s az irodalmi társulatot az erdélyi kath. ügyek előmozdításában, Isten nevében s Krisztus egyháza érdekében évenként nyújtandó állásához méltó pénzsegély által támogatni kegyeskedjék.

3. Kéressenek fel a főtisztelendő főesperes urak, hogy jó példa és buzdító meleg szavakkal első sorban a püspök és segédlelkész urakat s másodsorban a jönnunatu híveket e közcélú társulat pártolására indítsák és e tekintetbeni buzgalmukban el ne fáradjanak, úgy hogy hathatós és üdvös közreműködésük által nem csak tengésre, hanem felvirágoztatásra segítsék a társulatot, mert hisz legszentebbünkért, vallásunkért küzdünk és fáradozunk.

4. Kéressenek fel a választmányi tagok, kik — tisztelet a kivételeknek, mert vannak kik fáradoznak — többnyire semmiben sem, vagy csak kevésben nyilvánították erdőköltségüket a társulat ügyei iránt, hogy kötelezzék magukat 3 even át 10-10 forintot a társulati pénztár javára különös segély czím alatt áldozni, hogy ne csak üres czímet viseljenek. Ezekhez csatlakozhatnak dicséretreméltó uton önkényesen még a pártoló és általában a többi társulati tagok is.

5. A társulati alapvagyon fektetessék lassanként jó és biztos állampapirokba, melynek keresztül vitelével a társulati pénztár kezelői legjobb belátásuk és jelentéstétel mellett megbízandók.

Indokok:

Mindenik társulati tag szíven hordozza a legnemesebb intenciókat tápláló erdélyi rom. kath. irod. társulat felvirágoztatását és életben maradását, s ellenben mindenik katolikus irtózhatik azon eshetőségtől, hogy a sok s minden-

felé virágzó anti-katolikus lapokkal szemben egyetlen-egy erdélyi kath. lap — ugymint a Közművelődés — éh-halállal muljék ki.

Mindenik kath. tagtárs röstelheti, hogy a most cautióval ellátott szabadabban mozogható lap — a részvétlenség jéghidege miatt elpusztuljon.

Gyulafehérvárt, 1885. ján. 18.

Dr. Cserni Béla, társulati rendes tag.

A választmány ezen indítványt tárgyalás alá vevén következőkben állapodott meg: A bevezetés és 1) pont marad az indítvány szerint. A 2) pontnál helyettesítésképen határozatlik, hogy indítványt tevő és titkár személyében egy bizottság küldetik ki, mely egy kérést fogalmazzon a mgos és ftdő káptalanhoz, hogy a társulatot anyagilag segélyezze valamely ily célból rendelkezésére álló testületi vagyonból, s egyes káptalani tagok is magas állásukhoz s az ügyhez méltólag vállalatunkat jóakarattal anyagilag segélyezni kegyeskedjenek. A 3) pont elfogadtatik. A 4) pont helyett határozatlik, hogy általában kéressenek meg a társulati tagok a jóakaratu anvagi támogatásra. Az 5) pont kivitele egy alkalmasabb időre halasztatik. Az indokok a befejezéssel együtt elfogadtatnak.

13. Fogarasi János beadja a költségvetést a következő 1885. évre. — A költségvetés elbiralására és esetleg javaslatok tételére, egy bizottság küldetik ki, melynek tagjai Szabó I. Avéd Jákó és dr. Szuchy B.

14. Indítvány tétetik, hogy a hátralékos tanárok és tanítók ne pereltessenek be, hanem jelentessenek fel ő Excellentiájának, mint főtanhatóságnak, hogy az illetők a társulattal szemben elvállalt kötelezettségeiket nem teljesítik, s kerestessék ezen ügyben a legilletékesebb helyen elégtétel. — Elfogadtatik.

15. Jegyzőkönyv hitelesítésére felkéretnek Nagy I. kanonok, Avéd J. és Tamási A.

Károlyfehérvárt,

Pál I. titkár.

— Vidéki levél. Főtisztelendő szerkesztő ur! — Minthogy az iteni köpeczi köszénbányában gyakran fordul elő az e hó 4-én történt szerencsétlen eset: bator vagyok aztat b. lapjában röviden jelezni. Ugyanis az irt napon-éjjel a földalatti bányában messze elágazó utak egyikében, mely hegynek emelkedik, a kivágott köszén kihordására szolgáló, és vassineken gépezet által feltölt csille-szekereket tartó lánccz elszakadván, azok sebesen visszazuhanak és négy egyént halálra zuztak. Ezek között egyik maga a felvigyázó, és egy baróthi, egy b. barczfalvi és egy vargyasi munkás vala, kikben több árva és özvegy siratja életök fentartóját. Ezeken kívül többen szenvedtek nagy sérüléseket, kiknek karja vagy lába töredezett össze. S hányszor megtörtént már, hogy a dynamittal kiszagatott köszén eltakarításakor egyik-másik munkást a könnyen beomló köszéntömeg odanyomja, odatemeti! Ugy látszik, az ily bányákban az emberéletet kevésbe szokták venni, pedig hány család lesz nyomorékká, koldussá ezáltal! Kár, hogy ottan nagyobb felügyeletet nem fordítanak a munkásember életének biztosítására. — Miklósvárt, 1885. febr. 6.

IRODALOM.

— **Irodalmi értesítés.** Deczember 9. óta súlyos betegség által akadályozva, ma mutatom be először a Mindenhatónak az ujszövegség vérnélküli áldozatát. Mielőtt az Ur oltárához lépnek, előbb részemről is akárok egy áldozatot hozni.

Midőn az „Anarchista-Káté“ czimű munkát paptársaim számára kiadtam, mint az egyház szent tanaiért harczkészseregnek, megakartam mutatni az egyházat és államot aláásni szándékozó anarchismusnak fegyverneimet; az általa feállított új tanokat hitvány érveléseivel; kimutatva, miként támadják meg a természetessel a természetfelettit, mint magyarázzák az anyagból és mint támadják meg az anyagival magát az anyag Teremtőjét, s a véges ész kifczamításaival miként akarják elérni a végzetlenül Bölcsességet, s a sátán tudományából merített fegyverekkel, a hazugság és rágalom gyilkáival miként ölik meg a nép szívében a bizalmat és hitet az egyház és intézményei iránt.

Ugy voltam meggyőződve, hogy nagy szolgálatot teszek az összes papságnak, midőn megmutatom az elenség minden útját, minden cselszövényét, minden alakoskodását, még gondolatmenetét is, — hogy azt annál sikeresebben meg lehessen semmisíteni.

A kiadvány oltártársaim egy részéről más felfogással találkozok, mintegy kitépve belőle a kiadás czélját, indokait jelző bevezetést, azt mint az egyház és intézményei elleni támadások aljas organumát fogadták. — Ily körülmények közt azok, kik a munka megjelenését helyeslő, eljárásomat dicsérő sorok kíséretében kérték annak folytatását, meg fognak bocsátani, ha óhajuknak meg nem felelek. Nehogy pedig jó szándékom is megtámadtassék, azoktól, kiket a munka kiadásával megbotránkoztattam, bocsánatot kérve, ünnepélyesen kijelentem, hogy a munkát többé senkinek sem adom, hanem azt ezennel megsemmisítem.

Et introibo ad Altare Dei, ad Eum, qui laetificat juventutem meam.

Bpest, febr. 1. 1885.

Dvorzák János.

Ez értesítés, illetőleg nyilatkozat, mely legelőször a „Magyar Allam“-ban jelent meg, hozzánk is beküldetett közlés végett, — s midőn mi ez óhajnak készségesen megfeleltünk, egyszersmind közöljük a jóakaró sorokat is, melyekkel a „Magyar Allam“ t. szerkesztője a föntebbi nyilatkozatot kísérte.

E sorok a következők:

„E nemes elhatározással a nyilatkozó ur megtisztelte önmagában a papi jellemet, megnyugtatót és elégtételt adott mindazoknak, ki felháborodtak vala.

„Most nyugodtan fogja magát azon munkakörnek szentelni, melyben már is érdemei vannak. Az országos statisztikának tudós keresztény munkatársra mindig szükség lesz, s a catholicismus szintén megköveteli, hogy büséges tollra számithasson a statisztika terén.

„Isten erősítse és jutalmazza meg a nyilatkozó tudós áldozár jeles, önmegtagadó elhatározását.“

— **Köszönettel vettük** lapunk egyik barátjának és buzgó munkatársának ft. Imets F. Jákó gymn. igaz-

gató s tiszt. főesperes urnak 25 éves írói jubileuma alkalmából írt „Cserfalevél“ czimű művét. Irta: a jubilansnak egy barátja. Kiadja: Szabó Lajos Csik-Szeredán. — Ara ezen 64 lapra terjedő, csinos kiállítású füzetnek 40 kr.

— **Értesítés.** Tisztelettel értesítem a ftdő lelkipásztorkodó papságot, hogy ft. Angerbauer József plebános ur kitűnő **Egyházi beszédei** az év minden vasár- és ünnepnapjára néhány alkalmival megtoldva: 3 frtért, vagy **intentiók** végzése mellett is, a **szerzőnél** (Kis-Únyom, Vas megye,) vagy a „**Jó Pásztor**“ szerkesztőségénél (Rév-Komáromban) kaphatók. Komárom, 1885. február 8-ikán. Isten velünk! Hajóssy Gy. Krizánt, a „Jó Pásztor“ szerk. kiadója.

— Beküldetett a) „**A tizparancsolat és százdunk.**“ Irta dr. Karsch Lollion. II. kiadás. A Horváth-féle jutalommal kitüntetett munka Nyomatott Nagyváradon. Ezen igen szép kiállítású, fölötté érdekes tartalmu mű, részletes tartalomjegyzékkel ellátva, 535 lapra terjed, s ára 3 frt. Ajáljuk olvasóink becses figyelmébe.

b) „**Képes Missió-Könyvtár.**“ Szerkeszti és kiadja: Nogely István Nagyváradon. — E füzet a kath. missiókat ismerteti a néppel, mely kellőleg nincs tájékozva a missiókat illetőleg, egyuttal fölszólítás is akar lenni, — hogy kath. magyar hiveink járuljanak hozzá szintén a missiók gyámolításához. — Ara ezen 48 lapra terjedő, csinos kiállítású füzetnek csak 15 kr. Szívvel óhajtuk, hogy minél előbb új kiadást érjen.

— Megjelent: „**Jó Pásztor**“ egyházszónoklati folyóirat. — Szerkeszti és kiadja Hajóssy Gy. Krizánt Rév-Komáromban. V. évf. IV. füzet. Tartalma: Esketési beszéd. (vége.) Farkas Istvántól. — Bőjt első vasárnapjára. A bűnbánatról. Kricsovszky T. — Bőjt II. vas. A tulvilági dicsőség reménye lelkesít az erények gyakorlására Tolnay G. — Bőjt III. vas. A bűn az embernek meghasonlása Istennel, a világgal önmagával. Koch A. — Bőjt IV. vas. A csodákról. Robitsek F. — Néptanító temetésekor Lehóczky J. — Sz. Benedek apát ünnepére. Sz. Benedek élete. Poliákovits I. — Bőjt V. vas. A káromkodásról. Számord Ig. — Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepére. Mária befolyásáról. Gyürky J. — Ugyanarra. Mária a bűnösök menedéke. Szecsey F. — Nagypéntekre. Jézus hét utolsó szava a keresztfán. Horváth L. — Ara egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt

— „**A kath. hitterjesztés lapjai.**“ Képes haviközlöny. Szerkeszti: Nogely István Nagyváradon. IV. évf. 2-ik füzet. — Tartalom: A missionarijusi halála, irta Úrge Ign. — Kath. missio Uj-Széland szigetén. — Missio-élet Elő ndiában najdan és most. — Kína hadserege és hadviselése. — Missioi tudósítások. Ara egész évre 3 frt.

— „**Papok lapja.**“ Szerkeszti és kiadja: Talabér János Budapesten. III. évf. 5. szám. Tartalma: A papság anyagi helyzetének javítása. — Köszönetet mondunk. — Miniszter ur! — A párbér-ügy. — A husvétünnepkör. — Az atheismus mint társadalmi intézmény. — A social-demokratia. — A házasság élet boldogsága. — Egyházi beszéd ötvened. vasárnapra. — Irodalom. — Vegyesek. — Ara egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr

— „**Haza és külföld.**“ Tudományos és szépirodalmi folyóirat. Szerkeszti és kiadja: Tewrewk Arpád Budapesten (I Lovas ut 64. sz.) Tartalom: A Harpyiasirtorony Xanthos-ban. — Az emlékező-tehetségről. — Tóth contra Sepp. — Vergilius, Herodotos és Homeros életrajzához. — Az „esprit d'escalier“ a világ történelemben. — Martialisból. — A hatméretü vers caesurái. — Epigrammák. — Kóborlások a kárpátokban. — Római naptártörödékek. — Magyarázatok. — Vademecum. — Az

arab irodalom dióhéjban. — Dionisus s a rablók. — Csillagászati rovat: Az 1884. évi nov. hó 12. 13. 14. éjjelein megfigyelt hullócsillagokról. — Ara egy felévre 1 frt, negyedévre 60 kr.

— „**Körünk.**” Társadalmi, szépirodalmi és ismeretterjesztő hetilap. Szerkeszti s kiadja: Kador Sándor Budapesten. II. évf. 5. sz. — Tartalma: kath. legényegylet közgyűlése. — Isten áldja meg a tisztességet. — Amaranth erdei dalaiból. — Milyen bakot lőtt Mihály bácsi. — Az öreg zongoramester. — Karácsony estéjén. — A Sári Sára jussa. — Az állam jogai a házasságra nézve és a polgári házasság. — Frisítő. — Ara egész évre 6 frt, félfévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.

— „**Irodalmi szemle.**” Kiadja szerkeszti: Luga László Egerben. X. évf. 2. szám. Ara egész évre 1 frt.

— „**Magyar háziasszony.**” Háztartási, gazdasági és szépirodalmi hetilap. Szerkeszti: Andrea. Kiadja: Dr. Murányi Armin Budapesten. IV. évf. 6. szám. Ara: egész évre 6 frt, félfévre 3 frt; negyedévre 1 frt 50 kr.

— Vették a „**Gondülő**” 21. számát a következő változatos tartalommal; „Az új főispán” regény Tolnay Lajostól; „A vőfély” költemény Csatai Ignácztól; „A végzet” regény Margitay Dezsőtől; „A kísértet” rajz. „Székely támad, székely banja” történeti regény P. Szathmáry Károlytól; „A titkos zeneszerző” humoresk. „A gránátok asszonya” Marlitt E. legújabb regénye, fordította Mártonly Frigyes. Ezeket követi a boríték érdekes tartalma u. m. A magyar gazdasszony, vegyesek, talányfejtők és szerkesztői posta. A minden vasárnap megjelenő „Gondülő” előfizetési ára: negyedévre 1 frt 50 kr. egy hónapra 50 kr. Az előfizetési pénzek Székely Aladár kiadó-tulajdonoshoz küldendők Budapesten, VII. dobuteza. 4. Figyelmeztetjük olvasóinkat a kitűnő lapra, melyből a kiadó mindenkinek szolgálatát mutató számmal ingyen és bérmentve, ki e végre hozzá fordul.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— Köszönettel és fiúi hódolattal veitük püspök urunk ő excellentiájának a közelgő nagyböjt alkalmából kibocsátott első számú körlevelét. Tartalma a következő: főpásztori szózat a nagyböjt alkalmából a papok és hívekhez, mit lapunk első helyén közlünk, utasítás hogy a papok a hívekhez a böjt alóli felmentésére, valamint a nagyheti papi szent gyakorlatokra nézve mihez tartassák magukat, vegyes tartalom rendeletek s közlemények, több tankönyv, tudományos munka, folyóirat, szaklap pártoló megemlézése és a közelebről elhunyt kedves emlékü paptársaknak az egyházmegyei clerus ajátatos imáiba való ajánlása.

— **Püspök urunk ő Nmlga** f. hó 13. án az esti gyorsvonattal Budapestre utazott, hogy az erd. kath. gymnasiumokban megtartatni szokott érettségi vizsgálatokon való elnökösödés vitás kérdésében a mult Statusgyűlés által elfogadott s lapunk hasábjain egész terjedelmében közölt memorandumot a nevezett Statusgyűlés által kiküldött bizottság élén elsősorban Trefort Agoston válas- és közoktatásügyi miniszter ur ő exciájának átnyujtsa. — Sperare contra spem — ez a mi feladatunk s ezt tesszük a jelen ügyben is. Bárha ugyanis a miniszter ur ő nagyméltósága ezen ügyben már ismételve odanyilatkozott, hogy el van határozva nem engedni a Status jogos kívánalmának, mi mégis akarjuk remélni, hogy ő nagyméltósága ezen kimerítő információ után meg fogja

változtatni nézetét e tekintetben, s miként eddigi sérelmes ügyeinkben, úgy itt sem fogja megtagadni az anynyi joggal kívánt gyógyirt.

— **Zsinat vizsgálat.** Püspök urunk magas rendelkezése folytán az ez évben megtartandó zsinatvizsgálat napjait a tavaszi időszakban május 12. és 13-ika az őszi időszakban szeptember 15. és 16-ika tűzettek ki.

— **Uj birtokunk.** A mult Statusgyűlés elhatározta vala, hogy a Status értékpapirjain fekvő birtokok vásároltassanak Ugyanezen időben merült föl a hír, hogy a gf. Bethlen Márk tulajdonát képező radnóthi uradalom eladóvá lett, miéртis az igazgatótanács odautasított, hogy nevezett uradalmat egyetértve püspök ur ő Nagyméltóságával vegye meg. A vásár közelebről csakugyan megejtett. A gróf egy millióra tartotta az uradalmat, a megvétel azonban 900 ezer frton történt, A szerződés megkötöttet s abba beleegyezését káptalana előleges meghallgatásával Püspök ur ő Nagyméltósága is megadta, most jóváhagyás végett a kormány utján ő Felségéhez, mint legfőbb kegyurhoz fog felterjesztetni. Az újonnan szerzett uradalom házilag aligha fog kezelteni, mert nem kevésbbé vállhatnék Statusgyűléseink tengeri kigyóvája, mint az almási uradalom, ki fog adatni tehát bizonyára ez is bérbe, mint — az almási uradalom! Az egyik cél ezen uradalom megvásárlásánál az is volt, hogy nevezett birtok, mely Erdélyben ugyszólva az egyedüli katolikus főúri birtok vala, katolikus kézen maradjon. E cél látszólag a Status által megejtett vásár folytán elé etett; de vajjon tényleg is el lesz-érvé e szép cél, ha kezelése ennek is oly kezekbe fog jutni, mint legközelebb az almási uradalom-é. Avagy kik mai napság a legnagyobb birtokok haszonbérleti s kik ezen bérlek által a kibérelt birtokokba beállított hivatalnokok és munkások? — Jól tudjuk.

— **Főfedezés** a szent sir templománál, A jeruzsálemi szent sir temploma mellett az orosz egyháznak van egy telke, mely azonban évtizedeken át el volt hanyagolva és törmelék, szemét fedték. Az orthodox társulat nemrég elnöke Alexandrovics Szergej nagyherceg felszólítására és költségének ásatások eszközölt e helyen, kiderítendő: hol állottak a Konstantin által a gólgotán épített épületek és Jeruzsálem régi falai, főleg pedig, hogy megállapíttassék ama barlang helye, mely a Megváltó sírhelyeül szolgált és az egész keresztény világban tisztelet tárgya. Az ásatások eredménye meglepő volt. Mikor az említtet telekről elhordták a romokat, előtűntek a régi városfal maradványai és a Jézus-korabeli kapu. Mivel az a Gólgothához legközelebb eső kapu, biztosnak mondható, hogy ezen át vitték ki az Údvözítőt megfeszíteni. A palesztinai orthodox társulat templomot épít e helyen és e célra világszerte gyűjteni fog.

— **Az erd. rom. kath. irodalmi társulat pénztárába fizettek:** Veress István ptg. 1885. 5 frt. Veress Lajos, elf. 1884. 2 frt. Erődi Dávid rgt. 1885. 2 frt. Bournaz Ernő rgt. 1885. 2 frt. Nagyméltóságu erdélyi püspök ur 150 frt. Heinrich Ignác ptg. 1885. 5 frt. Imre Károly elf. 1884. 4 frt. Pál Kálmán elf. 1884. 2 frt. 1885. 2 frt. Bakk Endre ptg. 1885. 5 frt. Möller Ede ptg. 1885. 5 frt. Buzás Mihály ptg. 1885. 5 frt. Jancsó Ernő rgt. 1885. 2 frt. Kovács József ptg. 1881. 5 frt. Vitos Mózes rgt. 1884. 2 frt. Bálint Károly ptg. 1885. 5 frt. Finta István ptg. 1885. 5 frt. Domokos János elf. 1884. 4 frt. Puskás Tamás elf. 1884. 2 frt. Opra Lajos rgt. 1884. 2 frt. Bálint Gergely elf. 1885. 4 frt. Veress Antal ptg. 1885. 5 frt. Mátyás Domokos elf. 1884. 3 frt. Csató Ferenc ptg. 1884. re 5 frt. Agoston Lajos ptg. 1885. 5 frt. Józsa Sándor rgt. 1885. 1 frt. Butyka Sándor rgt. 1885. 2 frt. Both Názár elf. 1885. 4 frt. Szongott Kristóf rgt. 1884-re 2 frt.

(Folyt. köv.)

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lycz. nyomda gyorsajtóján Gyulafehérvárrt.